

MICROECONOMIE

SINTEZE, APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ

DIANA MIHAELA APOSTOL

MICROECONOMIE
SINTEZE, APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2012

Colecția ȘTIINȚE ECONOMICE

Redactor: Gheorghe Iovan

Tehnoredactor: Ameluța Vișan

Coperta: Angelica Mălăescu

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

APOSTOL, DIANA MIHAELA

Microeconomie : sinteze, aplicații și studii de caz /

Diana Mihaela Apostol. - București : Editura Universitară,
2012

Bibliogr.

ISBN 978-606-591-590-9

330.101.542

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786065915909

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2012

Editura Universitară

Director: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE

comenzi@editurauniversitara.ro

O.P. 15, C.P. 35, București

www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

PREFAȚĂ.....	7
CAPITOLUL 1.....	9
OBIECTUL ȘI METODA ECONOMIEI.....	9
1.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	9
1.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE.....	11
1.3. TESTE DE EVALUARE.....	11
1.5. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ PROPUSE SPRE REZOLVARE	20
1.6. RĂSPUNSURI.....	23
CAPITOLUL 2.....	25
CATEGORII FUNDAMENTALE ALE ECONOMIEI.....	25
2.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	25
2.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE.....	26
2.3. TESTE DE EVALUARE.....	27
2.4. RĂSPUNSURI.....	28
CAPITOLUL 3.....	29
TEORIA CONSUMULUI. COMPORTAMENTUL CONSUMATORULUI	29
3.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	29
3.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE.....	33
3.3. TESTE DE EVALUARE.....	33
3.4. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ REZOLVATE.....	37
3.5. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ PROPUSE SPRE REZOLVARE	39
3.6. RĂSPUNSURI.....	40
CAPITOLUL 4.....	42
CEREREA	42
4.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	42
4.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE.....	43
4.3. TESTE DE EVALUARE.....	44
4.4. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ REZOLVATE.....	46
4.5. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ PROPUSE SPRE REZOLVARE	47
4.6. RĂSPUNSURI.....	48
CAPITOLUL 5.....	50
TEORIA PRODUCȚIEI. COMPORTAMENTUL PRODUCĂTORULUI....	50
5.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	50
5.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE.....	56
5.3. TESTE DE EVALUARE.....	56

5.4. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ REZOLVATE.....	58
5.5. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ PROPUSE SPRE REZOLVARE	59
5.6. RĂSPUNSURI.....	61
CAPITOLUL 6.....	62
COSTUL DE PRODUCȚIE. PREȚUL	62
6.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	62
6.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE.....	66
6.3. TESTE DE EVALUARE.....	67
6.4. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ REZOLVATE.....	68
6.5. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ PROPUSE SPRE REZOLVARE	73
6.6. RĂSPUNSURI.....	76
CAPITOLUL 7.....	78
OFERTA. ECHILIBRUL MICROECONOMIC	78
7.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	78
7.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE.....	81
7.3. TESTE DE EVALUARE.....	81
7.4. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ REZOLVATE.....	82
7.5. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ PROPUSE SPRE REZOLVARE	84
7.6. RĂSPUNSURI.....	85
CAPITOLUL 8.....	86
CONCURENȚA ECONOMICĂ. CONCURENȚA PERFECTĂ	86
8.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	86
8.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE.....	87
8.3. TESTE DE EVALUARE.....	88
8.4. RĂSPUNSURI.....	89
CAPITOLUL 9.....	90
MONOPOLUL, MONOPSONUL, FIRMA MONOPOLISTICĂ.....	90
9.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	90
9.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE.....	93
9.3. TESTE DE EVALUARE.....	93
CAPITOLUL 10.....	95
OLIGOPOLUL	95
10.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE.....	95
10.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE.....	97
10.3. TESTE DE EVALUARE.....	97
10.4. RĂSPUNSURI.....	98
BIBLIOGRAFIE.....	99

PREFAȚĂ

O carte de sinteze și aplicații în economie poate părea ceva neobișnuit pentru studentul de anul I. Pentru el, știința economică înseamnă mai curând analizele și comentariile analistului economic, informația de presă etc. Această percepție, fără îndoială, reflectă doar o mică parte din ceea ce este economia. Cartea de față își propune o incursiune în această dimensiune a științei economice mai puțin vizibilă cu intenția de a pune la dispoziția studentului un instrument care să-i permită o bună introducere în temele de bază ale microeconomiei. Astfel, am încercat să evităm problemele complexe sau teoretizările, pentru a oferi studentului un material cât mai puțin voluminos. Lucrarea de față este punctuală, formulările nu ies niciodată din registrul succintului, iar la reprezentări și formulări matematice am apelat în cei mai simpli termeni posibili. Scopul declarat este de a furniza un spor de înțelegere analitică și de a deschide gustul pentru aprofundări economico-matematice. Teoria economică modernă e gândită de regulă cu ajutorul instrumentelor matematice. Or, lipsa exercițiului matematic s-ar putea transforma într-un handicap greu de depășit.

Volumul este conceput așadar să echipeze studentul cu un aparat conceptual minimal, indispensabil în microeconomie. Excelează în formulări simple și succinte, fără a prejudicia conținutul de bază al conceptelor, și reprezintă o foarte bună ocazie de acomodare cu latura formal-matematică a microeconomiei.

CAPITOLUL 1

OBIECTUL ȘI METODA ECONOMIEI

1.1 NOȚIUNI INTRODUCTIVE

- ❖ Nevoile umane constituie impulsul tuturor activităților umane, iar satisfacerea lor – scopul acestora. Satisfacerea lor se face prin intermediul activității economice.
- ❖ Pentru satisfacerea nevoilor, folosim utilități sau **bunuri economice**. Acestea reprezintă orice entitate, rezultat al acțiunii umane, destinat să satisfacă o nevoie economică dată.
- ❖ Resursele economice sunt **insuficiente** în raport cu trebuințele economice în continuă creștere și diversificare.
- ❖ Datorită rarității, este necesară alegerea între utilizările alternative ale resursei economice rare.
- ❖ Prețul renunțării la cea mai bună alternativă poartă numele de **cost de oportunitate**.
- ❖ **Alegerea rațională** se face atunci când se minimizează costul de oportunitate (se realizează avantajul comparativ).
- ❖ Prin avantaj competitiv putem desemna și „realizarea, de către o firmă, a unor produse sau servicii superioare dintr-un punct de vedere semnificativ pentru consumatori, comparativ cu ofertele de articole similare ale majorității concurenților”¹

¹ ZAHARIA, Valentina, DOGARU, Mirela, *Management. Aplicații practice*, pag. 198

- ❖ **Frontiera posibilităților de producție** reprezintă ansamblul punctelor ce semnifică alegeri eficiente (care epuizează resursa) ale agentului economic în ceea ce privește combinația de producție dintr-o resursă economică rară, cu utilizări alternative, dată.
- ❖ **Creșterea tot mai abruptă** a curbei frontierei de la stânga la dreapta “indică faptul că cu cât mai mare este producția unuia dintre bunuri, cu atât mai mare este costul de oportunitate pentru a obține o creștere în continuare în producția sa”².

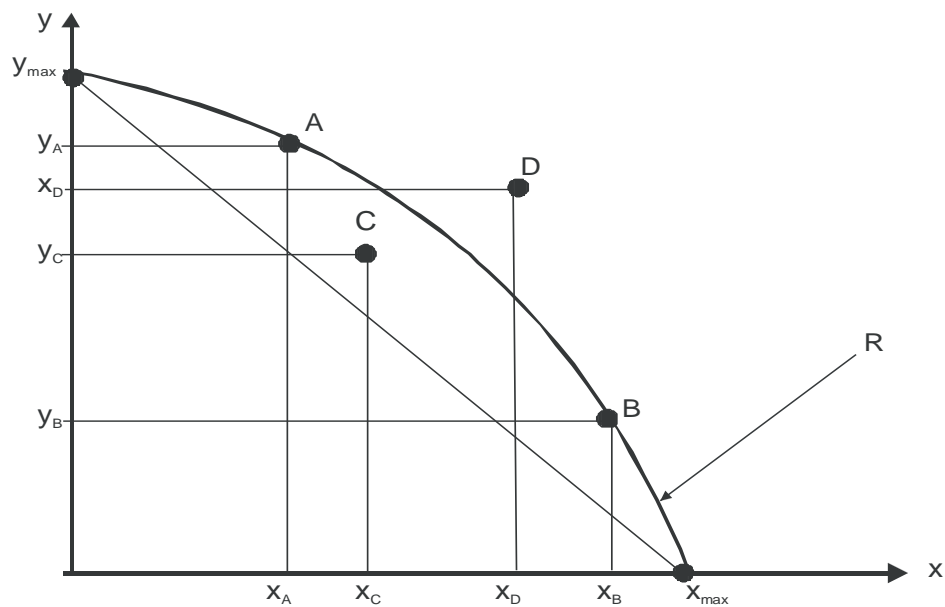

Figura 1: Frontiera posibilităților de producție

Concepte și termeni de reținut

- nevoile umane;

² BĂLĂCEANU, Cristina, BENTOIU Claudia, *Microeconomie*, pag. 26

- activitate economică;
- problemă economică;
- problema alegerii;
- raritate;
- cost de oportunitate;
- frontiera posibilităților de producție;

1.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE

1. Care este obiectul de studiu al economiei?
2. Ce este o problemă economică?
3. Care este relația nevoi-resurse?
4. Ce măsoară costul de oportunitate?
5. Ce reprezintă un punct situat pe curba posibilităților de producție? Dar unul situat peste? Dar unul situat sub?
6. De ce este nevoie ca pentru a exista o alegere, resursele economice să verifice ipoteza utilizărilor alternative?

1.3. TESTE DE EVALUARE

1. Obiectul studiului științei economice este:
 - a) alocarea resurselor economice cu întrebuințări alternative;
 - b) alocarea resurselor economice rare cu întrebuințări alternative;
 - c) satisfacerea trebuințelor economice;
 - d) maximizarea nevoilor economice.

2. Impulsul tuturor activităților umane îl constituie:
 - a) problema alegerii;
 - b) schimbul;
 - c) resursele economice;
 - d) nevoile umane.

3. Problemele de bază ale economiei sunt:

- a) ce, cât, cum și de ce producem;
- b) ce, cât sau pentru cine producem;
- c) ce, cât, cum și pentru cine producem;
- d) de ce, cât, cum și pentru cine producem.

4. Alocarea resurselor în economie se referă întotdeauna la alocarea resurselor:

- a) rare, cu întrebuințări concrete;
- b) rare, cu întrebuințări alternative;
- c) omogene, cu întrebuințări alternative;
- d) omogene, cu întrebuințări concrete.

5. Costul de oportunitate al unei alegeri reprezintă:

- a) valoarea altei alternative pierdute;
- b) valoarea tuturor celorlalte alternative pierdute;
- c) valoarea celei mai bune alternative pierdute;
- d) prețul renunțării la cea mai bună alternativă.

6. Combinațiile de producție aflate în interiorul frontierei posibilităților de producție semnifică:

- a) resursele sunt folosite eficient;
- b) resursele sunt insuficiente pentru realizarea combinației respective;
- c) nivelul producției este maxim;
- d) resursele sunt utilizate ineficient și/sau incomplet.

7. Semnificația unei combinații de produse aflată pe frontiera posibilităților de producție este:

- a) combinația este imposibil de realizat;
- b) resursele sunt ineficient utilizate;

- c) resursele sunt complet utilizate;
- d) resursele nu au utilizări alternative.

1.4. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ REZOLVATE

1. Să presupunem că curba posibilităților de producție ale unui agent economic care produce bunurile A și B are formă liniară cu ecuația: $y = 6 - 2x$ (x este cantitatea produsă din bunul A iar y este cantitatea produsă din bunul B). Să se determine:

- a) cantitatea maximă ce poate fi produsă din fiecare bun
- b) fie următoarea combinație de bunuri produse: (A,B) : (2,3).
Care dintre următoarele răspunsuri este corect:
 - b.1. resursa este utilizată în întregime
 - b.2. resursa este utilizată incomplet
 - b.3. resursa este insuficientă pentru realizarea combinației respective
- c) dacă agentul economic s-a decis să producă o unitate din bunul A, câte unități poate produce din bunul B în condițiile:
 - c.1. utilizării complete a resursei
 - c.2. utilizării incomplete a resursei
- d) dacă, inițial, agentul economic produce o structură de producție (A,B) : (1,4), în condiții de utilizare deplină a resursei, iar ulterior el decide să mărească producția din bunul A cu o unitate, să se determine costul de oportunitate al acestei ultime decizii (exprimat în unități din bunul B)
- e) dacă, inițial, agentul economic produce o structură de producție (A,B) : (3,0), în condiții de utilizare deplină a resursei, iar

ulterior el decide să producă și 2 unități din bunul B, care va fi costul de oportunitate al acestei ultime decizii (exprimat în unități din bunul A).

Rezolvare:

a) x este maxim când y este zero (cantitatea ce poate fi produsă dintr-un bun este maximă atunci când cantitatea produsă din bunul alternativ este minimă, adică zero).

$$y = 6 - 2x$$

$$0 = 6 - 2x_{\max}$$

$$2x_{\max} = 6$$

$$\mathbf{x_{\max} = 3}$$

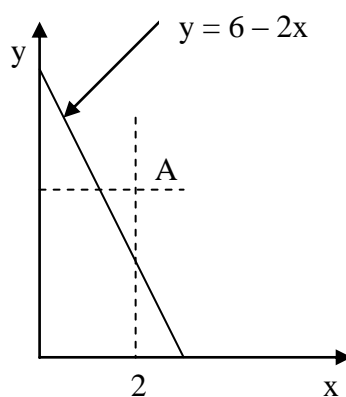
Analog, y este maxim când x este zero

$$y = 6 - 2x$$

$$y_{\max} = 6 - 2 \cdot 0$$

$$\mathbf{y_{\max} = 6}$$

$$\text{b) } (A,B) : (2,3) \Rightarrow \begin{cases} x = 2 \\ y = 3 \end{cases}$$

Soluția grafică obținută: b.3.: resursa este insuficientă pentru realizarea combinației respective.

Pentru a verifica prin calcul este suficient să înlocuim valoarea lui x în ipoteza problemei.

Astfel, pentru un $x = 2$, rezultă prin calcul:

$$y = 6 - 2 \cdot 2 = 2 \neq 3$$

Dacă y calculat pentru $x=2$ era 3, atunci punctul (A,B) : (2,3) s-ar fi aflat chiar pe frontieră (b.1. resursa este utilizată în întregime). Întrucât valoarea obținută este mai mică, **punctul (A,B) : (2,3) se va afla deasupra frontierei - b.3.** (dacă un punct de coordonate 2,2 se află pe un grafic atunci un punct de coordonate 2,3 se află deasupra acestuia).

c) agentul economic s-a decis să producă o unitate din bunul A \Rightarrow

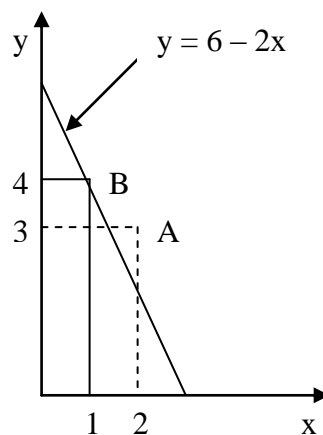
$$x^* = 1$$

c.1. utilizarea completă a resursei (punctul B este pe frontieră)

$$y^* = 6 - 2 \cdot 1 = 4$$

c.2. utilizarea incompletă a resursei ((punctul este situat sub frontieră)

$$y^* < 4$$

$$d) (A,B) : (1,4) \Rightarrow \begin{cases} x = 1 \\ y = 4 \end{cases},$$

$$\text{apoi } \begin{cases} x^{**} = 2 \\ y^{**} = ? \end{cases}$$

$$y^{**} = 6 - 2 \cdot 2$$

$$y^{**} = 2, \text{ deci}$$

$$\begin{cases} x^{**} = 2 \\ y^{**} = 2 \end{cases}, \text{ și punctul este: } (A,B) : (2,2)$$

Iar costul de oportunitate al acestei ultime decizii (exprimat în unități din bunul B) este chiar scăderea suferită de bunul B, adică 2 unități. (de la $y=4$ la $y^{**}=2$).

$$e) (A,B) : (1,4) \Rightarrow \begin{cases} x = 3 \\ y = 0 \end{cases},$$

$$\text{apoi } \begin{cases} x^{***} = ? \\ y^{***} = 2 \end{cases}$$

$$2 = 6 - 2x^{***}$$

$$x^{***} = 2, \text{ deci}$$

$$\begin{cases} x^{***} = 2 \\ y^{***} = 2 \end{cases}, \text{ și punctul este: } (A,B) : (2,2)$$

Iar costul de oportunitate al acestei ultime decizii (exprimat în unități din bunul A) este chiar scăderea suferită de bunul A, adică o unitate. (de la $x=3$ la $x^{***}=2$).

2. Să presupunem că un agent economic X poate produce într-o zi fie 24 unități din bunul A, fie 10 unități din bunul B. În același interval, un alt agent economic, Y, poate produce fie 30 unități din bunul A, fie 8 unități din bunul B. Calculați:

a) care producător deține avantaj absolut în realizarea bunului A?
Dar în realizarea bunului B?

b) care este producția totală obținută de către cei doi agenți, dacă fiecare produce ambele bunuri, alocând jumătate din timpul zilnic pentru producția bunului A și jumătate pentru producția bunului B?

c) cine are avantaj comparativ în producerea bunului A? Dar în producerea bunului B?

d) cum se vor specializa cei doi producători?

e) care este producția totală obținută de către cei doi agenți după specializare?

Rezolvare:

	A	B
X	24	10
Y	30	8

a) avantaj absolut în realizarea bunului A deține agentul economic Y, care poate produce zilnic 30 unități, comparativ cu agentul economic X care poate produce zilnic doar 24 unități, iar în realizarea bunului B avantaj absolut are producătorul X care poate realiza 10 unități, față de 8 unități cât poate produce Y.

b) X va produce $\frac{1}{2}$ din producția maximă de A, adică 12 unități, și $\frac{1}{2}$ din producția maximă de B, adică 5 unități. Y va produce $\frac{1}{2}$ din producția maximă de A, adică 15 unități, și $\frac{1}{2}$ din producția maximă de B, adică 4 unități. În total se vor produce deci 27 unități din bunul A și 9 unități din bunul B.

- c) Pentru a vedea cine are avantaj comparativ în producerea bunului A și în producerea bunului B trebuie calculate costurile de oportunitate, astfel:

$$CO_{X/A} = \text{la ce renunță} / \text{ce alege} = 10/24 = 0,416$$

$$CO_{Y/A} = \text{la ce renunță} / \text{ce alege} = 8/30 = \mathbf{0,266}$$

$$CO_{X/B} = \text{la ce renunță} / \text{ce alege} = 24/10 = \mathbf{2,4}$$

$$CO_{Y/B} = \text{la ce renunță} / \text{ce alege} = 30/8 = 3,75$$

Avantajul comparativ se realizează când se minimizează costul de oportunitate.

Pentru bunul A, costul de oportunitate minim (deci avantajul comparativ) îl are producătorul Y; pentru bunul B, costul de oportunitate minim (deci avantajul comparativ) îl are producătorul X.

- d) Criteriul de specializare în activitatea economică - avantajul comparativ - cere ca un producător să se specializeze în producerea acelui bun sau serviciu care are pentru el costul de oportunitate cel mai mic. Prin urmare, X se va specializa în producerea bunului B, iar Y se va specializa în producerea bunului A.
- e) După specializare, X va produce numai bunul B, adică 10 unități, iar Y va produce numai bunul A, adică 30 unități. În total se vor produce deci 30 unități din bunul A și 10 unități din bunul B.

Obs: remarcăm că după specializarea producătorilor, producția totală realizată este superioară situației de la punctul b) al problemei, unde cei doi

agenți economici produceau fiecare din ambele bunuri. Putem concluziona faptul că prin specializare de fapt câștigă toți participanții la jocul economic.

3. Să presupunem că un tâmplar, A, poate produce într-o lună 50 de scaune sau 5 dulapuri, în timp ce un alt tâmplar, B, poate produce într-o lună 150 de scaune sau 10 dulapuri.

a) care producător deține avantaj absolut în realizarea scaunelor? Dar în realizarea dulapurilor?

b) care este producția totală obținută de către cei doi agenți, dacă fiecare produce ambele bunuri, alocând jumătate din lună pentru realizarea scaunelor și jumătate în realizarea dulapurilor?

c) cum se vor specializa cei doi tâmplari?

d) care este producția totală obținută de către cei doi tâmplari după specializare?

Rezolvare:

	scaune	dulapuri
A	50	5
B	150	10

a) avantaj absolut în realizarea scaunelor deține producătorul B, care poate produce lunar 150 unități, comparativ cu producătorul A care poate produce lunar numai 50 unități, iar în realizarea dulapurilor avantaj absolut are tot producătorul B care poate realiza 10 unități, față de 5 unități cât poate produce A.

b) A va produce $\frac{1}{2}$ din producția maximă de scaune, adică 25 unități, și $\frac{1}{2}$ din producția maximă de dulapuri, adică 2,5 unități. B va produce $\frac{1}{2}$

din producția maximă de scaune, adică 75 unități, și $\frac{1}{2}$ din producția maximă de dulapuri, adică 5 unități. În total se vor produce deci 100 scaune și 7,5 dulapuri lunar.

$$c) CO_{A/scaune} = \text{la ce renunță} / \text{ce alege} = 5/50 = 0,1$$

$$CO_{B/scaune} = \text{la ce renunță} / \text{ce alege} = 10/150 = \mathbf{0,066}$$

$$CO_{A/dulapuri} = \text{la ce renunță} / \text{ce alege} = 50/5 = \mathbf{10}$$

$$CO_{B/dulapuri} = \text{la ce renunță} / \text{ce alege} = 150/10 = 15$$

Criteriul de specializare în activitatea economică - avantajul comparativ - cere ca un producător să se specializeze în producerea aceluși bun sau serviciu care are pentru el costul de oportunitate cel mai mic. Prin urmare, A se va specializa în producerea dulapurilor, iar B se va specializa în producerea scaunelor.

d) După specializare, A va produce numai dulapuri, adică 5 unități, iar Y va produce numai scaune, adică 150 unități. În total se vor produce deci 150 scaune și 5 dulapuri.

1.5. APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ PROPUSE SPRE REZOLVARE

1. Să presupunem că curba posibilităților de producție al unui agent economic ca produce bunurile A și B are formă liniară cu ecuația: $y = 9 - 3x$ (x este cantitatea produsă din bunul A iar y este cantitatea produsă din bunul B). Să se determine:

a) cantitatea maximă ce poate fi produsă din fiecare bun

- b) fie următoarea combinație de bunuri produse: $(A,B) : (2,3)$.
Care dintre următoarele răspunsuri este corect:
- b.1. resursa este utilizată în întregime
 - b.2. resursa este utilizată incomplet
 - b.3. resursa este insuficientă pentru realizarea combinației respective
- c) dacă agentul economic s-a decis să producă o unitate din bunul A, câte unități poate produce din bunul B în condițiile:
- c.1. utilizării complete a resursei
 - c.2. utilizării incomplete a resursei
- d) dacă, inițial, agentul economic produce o structură de producție $(A,B) : (1,6)$, în condiții de utilizare deplină a resursei, iar ulterior el decide să mărească producția din bunul A cu o unitate, să se determine costul de oportunitate al acestei ultime decizii (exprimat în unități din bunul B)
- e) dacă, inițial, agentul economic produce o structură de producție $(A,B) : (3,0)$, în condiții de utilizare deplină a resursei, iar ulterior el decide să producă și 3 unități din bunul B, care va fi costul de oportunitate al acestei ultime decizii (exprimat în unități din bunul A).

2. Să presupunem că o economie, X, poate produce într-o zi fie 10 mil. pâini, fie un milion cozonaci. În același interval, o altă economie, Y, poate produce fie 30 milioane pâini, fie 2 milioane cozonaci. Calculați:

a) care economie deține avantaj absolut în producția de pâine? Dar în producția de cozonac?

b) care este producția totală obținută de către cele două economii, dacă fiecare produce ambele bunuri, alocând jumătate din timpul zilnic pentru producția de pâine și jumătate pentru producția de cozonac?

c) cine are avantaj comparativ în producerea pâinii? Dar în producerea cozonacului?

d) cum se vor specializa cele două economii?

e) care este producția totală obținută de către cele două economii după specializare?

3. Atât muncitorii români și cei australieni pot produce fiecare câte 2 tractoare/an. Dacă un român în schimb poate produce 5 tone de tomate anual, în timp ce un australian poate produce 10 tone/an, iar fiecare țară are câte 10 milioane de muncitori, calculați:

a) care este costul de oportunitate al unui tractor pentru România? Dar al unei tone de tomate?

b) care este costul de oportunitate al unui tractor pentru Australia? Dar al unei tone de tomate?

c) care țară deține avantaj absolut în producerea tractoarelor și care în obținerea tomatelor?

d) care țară deține avantaj comparativ în producerea tractoarelor și care în obținerea tomatelor?

e) cum se vor specializa cele două economii?

4. Pentru a ajunge de la București la Timișoara, un individ poate călători fie cu trenul, fie cu avionul. Dacă alege să călătorească cu trenul va face pe drum 10 ore și va plăti 150 lei pentru bilet. Dacă alege avionul va face o oră, dar îl va costa 1000 lei biletul. Ce va alege individul respectiv în următoarele cazuri:

- a) dacă el câștigă 20 lei pe oră;
- b) dacă el câștigă 50 lei pe oră;
- c) dacă el câștigă 100 lei pe oră;
- d) dacă el câștigă 150 lei pe oră.

5. Un agent economic poate produce trei bunuri, A, B și C. Fiecare dintre ele îi aduce un profit diferit:

Bunul economic	Profitul obținut	Timpul alocat producerii
A	50 u.m.	2 ore
B	150 u.m.	3 ore
C	250 u.m.	4 ore

Calculați care tip de bun va fi produs.

1.6. RĂSPUNSURI

A) TESTE DE EVALUARE

- 1. B
- 2. D
- 3. C
- 4. B
- 5. C+D
- 6. D
- 7. C

B) APLICAȚII ȘI STUDII DE CAZ PROPUSE SPRE REZOLVARE

- 1. a) $x_{\max}=9$; $y_{\max}=9$
- b) b.1
- c) c.1: 6 unități din bunul B

- c.2: mai puțin de 6 unități din bunul B
- d) 3 unități din bunul B
- e) 2 unități din bunul A.
2. a) economia Y; economia Y
- b) 20 mil. pâini și 1,5 mil. cozonaci
- c) avantaj comparativ în producerea pâinii are Y, iar avantaj comparativ în producerea cozonacului are X
- d) X va produce cozonac, iar Y va produce pâine
- e) 30 mil. pâini și 1 mil. cozonaci.
3. a) 2,5 tone tomate; 0,4 tractoare
- b) 5 tone tomate; 0,2 tractoare
- c) nici una; Australia
- d) avantaj comparativ în producerea tractoarelor are România, iar avantaj comparativ în producerea tomatelor are Australia
- e) România va produce tractoare iar Australia va produce tomate.
4. a) alege trenul;
- b) alege trenul;
- c) alege avionul;
- d) alege avionul.
5. Bunul C.

CAPITOLUL 2

CATEGORII FUNDAMENTALE ALE ECONOMIEI

2.1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE

- ❖ Agenții economici (indivizi, firme, asociații de firme, sisteme economice naționale) se specializează în producerea anumitor bunuri.
- ❖ Există patru tipuri de forme de organizare a activității economice, corespunzătoare celor patru moduri de agregare a condițiilor de existență:
 - *Economia naturală*
 - *Piața*
 - *Economia de schimb* (economie monetară)
 - *Economia de piață*
- ❖ **Piața** reprezintă ansamblul relațiilor de vânzare-cumpărare efectuate într-o anumită perioadă, cu privire la un bun economic determinat.
- ❖ **Tipologia** agenților economici (sectoare instituționale):
 - *Agenți economici individuali*
 - persoane fizice
 - *Agenți economici agregați*
 - menaje (gospodării)
 - societăți non-financiare
 - societăți financiar-bancare
 - administrații private

- administrații publice
- restul lumii

❖ **Fluxurile economice** reprezintă transferuri de obiecte economice între agenți economici, prin intermediul pieței sau în afara pieței. Pot fi reale sau monetare (simbolice) și intrasectoriale sau intersectoriale.

Concepte și termeni de reținut

- economia naturală
- piața
- economia de schimb
- economia de piață
- persoane fizice
- menaje
- societăți non-financiare
- societăți financiar-bancare
- administrații private
- administrații publice
- restul lumii
- fluxuri economice

2.2. ÎNTREBĂRI DE CONTROL ȘI TEME DE DEZBATERE

1. Câte accepțiuni ale conceptului de piață cunoașteți?
2. Ce este libertatea economică?
3. În ce tip de organizare a activității economice credeți că se realizează cel mai bine alocarea resurselor economice?
4. Dați exemple de societăți non-financiare.

5. Care este deosebirea dintre administrațiile private și cele publice? Exemplificați.

2.3. TESTE DE EVALUARE

1. Acel mod de organizare a activității economice prin care toate nevoile economice sunt satisfăcute din producția proprie a agentului economic, nefiind necesar schimbul economic reprezintă:

- a) economia naturală;
- b) piața;
- c) economia de schimb;
- d) economia de piață.

2. Libertatea economică, specializarea, schimbul și moneda— caracterizează:

- a) piața;
- b) economia naturală;
- c) economia de schimb;
- d) economia de piață.

3. Piața ca mod de organizare a activității economice se caracterizează prin:

- a) specializare;
- b) schimb;
- c) echilibru;
- d) libertate economică a agenților economici.

4. Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir, ca agent economic, este:

- a) societate non-financiară;
- b) societate financiar-bancară;

- c) administrație privată;
- d) administrație publică.

5. Un agent economic ce are ca funcție redistribuirea venitului național este:

- a) societate non-financiară;
- b) societate financiar-bancară;
- c) administrație privată;
- d) administrație publică.

2.4. RĂSPUNSURI

- 1. A
- 2. D
- 3. A+B
- 4. C
- 5. D

CAPITOLUL 3

TEORIA CONSUMULUI. COMPORTAMENTUL CONSUMATORULUI

3.1 NOȚIUNI INTRODUCTIVE

- ❖ Prin **utilitatea economică** a unui bun sau serviciu se înțelege capacitatea acelui bun sau serviciu de a satisface o anumită nevoie economică a unui consumator determinat.
- ❖ Prin **funcție de utilitate** se înțelege o funcție $U(x_1, x_2, \dots, x_n)=T$, unde x_i este cantitatea bunului i ce concură la formarea utilității totale, iar T este numărul atașat utilității totale.

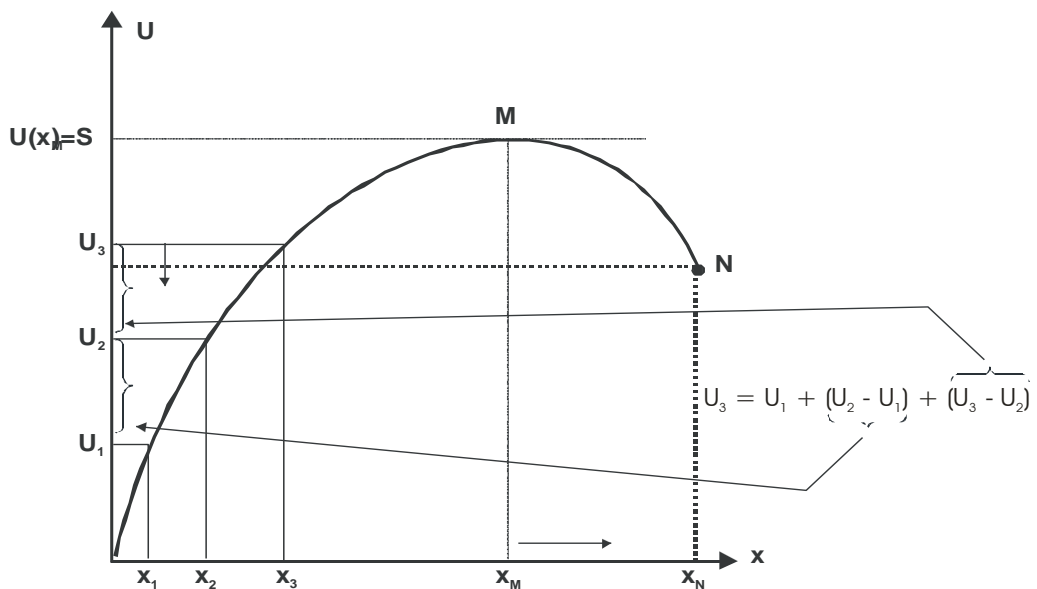

Figura 2: Curba utilității totale. Aditivitatea utilităților individuale

❖ **Utilitatea marginală (U_m)** reprezintă modificarea utilității totale antrenată de modificarea cu o unitate a cantității consumate din bunul analizat.

❖ **Modul de calcul al utilității marginale:**

$$U_m = \frac{\Delta U}{\Delta x} \quad \text{sau, în cazul continuu,} \quad U_m = \frac{\partial U(x)}{\partial x} = \frac{\partial U}{\partial x}$$

❖ Combinații cantitative diferite ale bunurilor pot realiza aceeași utilitate totală pentru consumator. Curba care unește toate aceste combinații se numește curbă de indiferență (sau izoutilitate).

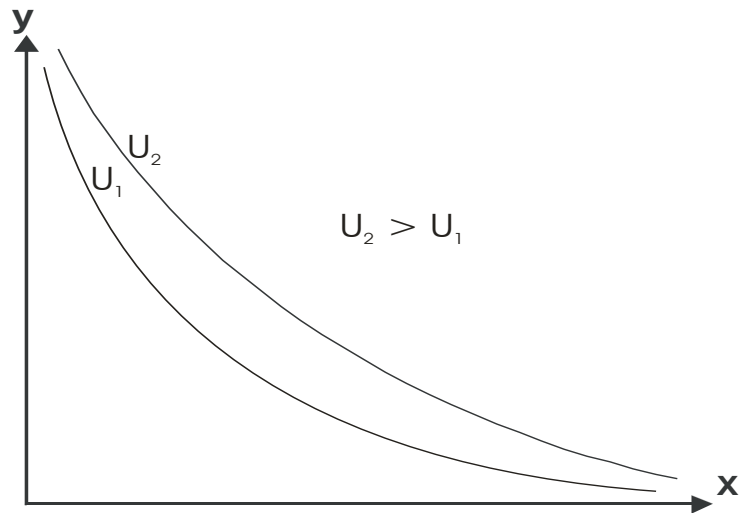

Figura 3: Zona semnificativă economic a curbei de indiferență

❖ **Bugetul consumatorului** este suma monetară alocată achiziționării de bunuri economice.

$$B = p_x \cdot x + p_y \cdot y \quad \text{sau} \quad y = -\frac{p_x}{p_y} \cdot x + \frac{B}{p_y}$$